

انسانی

عربی

کتاب آخر

عمومی و اختصاصی

مرور و جمع بندی در ۲۴ ساعت

مهران ترکمان

بسم الله الرحمن الرحيم

عربی کنکور انسانی (عمومی و اختصاصی)

مهران ترکان

استادان مشاور
(به ترتیب حروف الفبا):
محمد اشرفی مهابادی
مهدی جلادتی
مهدی حکمت‌اندیش
بهمن دانشیان
محمد نقده دوز تهرانی
مجید همایی

سپاس از:
استاد ادیب شیخ بهایی

مقدمه

یزدان پاک را سپاس می‌گوییم که بار دیگر توفیقمان داد تا با تألیف کتابی در خدمت شما بزرگواران باشیم. آن‌چه پیش‌روی شماست کتاب جمع‌بندی عربی کنکور انسانی (عمومی و اختصاصی) می‌باشد که به‌دلیل نیاز داوطلبان این رشته به یک منبع برای جمع‌بندی به رشته تحریر در آمده است، امید است که با این کتاب گامی هرچند کوچک در راستای موفقیتان برداشته باشیم.

قبل از هر چیز بدانید که

بودجه‌بندی عربی عمومی و اختصاصی در کنکور سراسری انسانی به شکل زیر است:

موضوع	ترجمه	تعریب	مفهوم	درک مطلب	التشکیل (اعراب‌گذاری)	الاعراب والتحلیل الصرفي (تجزیه و ترکیب)	قواعد	مجموع
تعداد سؤال در عربی عمومی	۵	۲	۱	۴	۲	۳	۸	۲۵
تعداد سؤال در عربی اختصاصی	۳	۲	۱	-	۲	۲	۱۰	۲۰

✓ **عربی عمومی** ➕ ضریب ۲، کتاب سال دوم و سوم، ۲۵ سؤال

✓ **عربی اختصاصی** ➕ ضریب ۱۲ (برای رشته‌های حقوق)، کتاب سال چهارم، ۲۰ سؤال

لازم به‌ذکر است که بیش از ۸۰٪ مطالب در عربی عمومی و اختصاصی مشترک است؛ پس با مطالعه‌ی هر بخش می‌توانید به سؤالات بخش دیگر هم پاسخ دهید.

✓ **درس‌های ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۶ عربی ۳** در قسمت عربی اختصاصی قرار می‌گیرند؛ یعنی در این بخش از آن‌ها سؤال طرح می‌شود. (معمولاً سالانه ۲ سؤال را به خود اختصاص می‌دهند).

درباره‌ی کتاب

به‌طور کلی این مجموعه دارای قسمت‌های مختلفی است که مختصراً به معرفی هریک می‌پردازیم و نکات مهم در مورد هر بخش را بیان می‌داریم.

❶ **درسنامه:** هر بخش با درسنامه شروع می‌شود که فشرده و در عین حال جامع می‌باشد، در این قسمت سعی کرده‌ایم از آموزش نموداری و مفهومی جهت یادآوری مطالب استفاده کنیم.

❷ **تست:** در هر بخش بعد از درسنامه، تمامی تست‌های کنکور سراسری انسانی به‌همراه تست‌های برگزیده‌ی سایر رشته‌ها، کنکورهای خارج از کشور، کنکورهای آزمایشی سنجش و ... را تا سال ۹۱ آورده‌ایم.

❸ **تفکیک و بررسی سرفصل‌های کنکور:** برای تمام موضوعاتی که در کنکور سراسری از آن سؤال طرح می‌شود، درسنامه، تست، متد آموزشی و...، به‌صورت جداگانه در نظر گرفته‌ایم مثلاً برای بخش ترجمه و تعریب و اعراب‌گذاری قسمت‌های مختلفی آورده‌ایم و در آن قسمت‌ها به بررسی دقیق نوع سؤالات، تعداد آن‌ها، نحوه‌ی پاسخ‌گویی و... پرداخته‌ایم.

❹ **آزمون‌های جامع:** برای پایان کار ۵ آزمون جامع در نظر داشته‌ایم، به این‌صورت که ۲ آزمون عربی عمومی و ۳ آزمون عربی اختصاصی است.

❺ **عربی در یک نگاه:** برای جمع‌بندی نهایی، مطالب مهم عربی عمومی و اختصاصی و تقسیم‌بندی‌های مطرح در آن به‌وسیله‌ی نمودار آورده شده است که می‌تواند آخرین قدم شما باشد. (۲ روز آخر)

چه کسانی می‌توانند از این کتاب استفاده کنند؟

این مجموعه مخصوص داوطلبان کنکور علوم انسانی نگاشته شده است اما کلیه‌ی داوطلبان سایر رشته‌ها نیز

می‌توانند از بخش‌های مختلف این کتاب استفاده نمایند؛ زیرا تمامی مباحث عربی عمومی هم در این کتاب آورده شده است. هم‌چنین تست‌های مهم کنکورهای رشته‌های ریاضی، تجربی و... برای تمرین بیش‌تر آمده است.

علائم به کار رفته در کتاب

دام‌های آموزشی، توجه، تذکر

سؤال‌هایی که غالباً داوطلبان درباره‌ی برخی مباحث در ذهنشان شکل می‌گیرد.

نکته‌ی آموزشی

یادآوری

توصیه، مشاوره و تیپ‌شناسی سؤالات برای مبحث

سپاس

برای آماده‌سازی این کتاب افراد بسیاری تلاش کرده‌اند؛ لذا پس از تشکر از پدر و مادر عزیزم و آرزوی سلامتی برای ایشان تشکر می‌کنم از:

- جناب آقای احمد اختیاری مدیر محترم انتشارات مهروماه
- اساتید گرانقدر، آقایان اشرفی مهابادی، جلاذتی، حکمت‌اندیش، دانشیان، نقده دوز تهرانی، همایی و دوست عزیزم جناب آقای شیخ بهایی که با نظرات خود ما را در ارتقای سطح علمی این کتاب یاری نمودند.
- سرکار خانم مریم آقایی که با دقت تمام مجموعه‌ی حاضر را بررسی و ویرایش نمودند.
- سرکار خانم میترا شیرازی رتبه‌ی ۴۰ کشوری کنکور سراسری ۹۰ که بارها و بارها کتاب‌های جمع‌بندی علوم انسانی را بررسی و مطالعه نمودند و ما را از نظرات خود بهره‌مند گرداندند.
- جناب آقای سامان شاهین‌پور صفحه‌آرا و گرافیکست
- سرکار خانم مهشید ابوالحسنی و جناب آقای علی‌احمد زمانی حروف‌چین
- سرکار خانم الهه اسمعیل‌آبادی و فرزانه قنبری در واحد روابط عمومی
- جناب آقای عباس گودرزی مدیر واحد فروش که این کتاب را به دست شما خواهند رساند.
- جناب آقای ابوالفضل ترکمانی دانش‌آموز برتر در شهر یزد که مجموعه‌ی حاضر را ویرایش نمودند.
- تشکر آخر از دوست و همکار عزیزم، جناب آقای مهندس مهداد اسلامی درخشان است که با نظرات و بررسی‌های کارشناسانه‌ی خود، ما را در غنی ساختن مجموعه‌ی حاضر یاری نمودند.

کلام آخر

در پایان از تمام استادان، صاحب‌نظران، دانشجویان و دانش‌آموزان گرامی صمیمانه درخواست می‌کنیم که نظرات و پیشنهادهای خود و هم‌چنین ایرادات و نقایص کار را برای ارتقاء سطح کیفی این مجموعه اعلام نمایند، که «الْإِنْسَانُ مَحَلُّ السُّهْوِ وَ النَّسْيَانِ».

فردا از آن شباست ...

مهران ترکمان

mehran_t_2010@yahoo.com

فهرست

یادآوری ۷

اسم

علامت‌های شناخت اسم	۱۳
مذکر و مؤنث	۱۳
مفرد، مثنی و جمع	۱۶
جامد و مشتق	۱۸
معرفه و نکره	۲۴
منصرف و غیرمنصرف	۳۱
معرب و مبنی	۳۴

فعل

معتلات و اعلال	۳۸
فعل مهموز و مضاعف	۵۷

اعراب

انواع اعراب (ظاهری، محلی، تقدیری)	۶۲
اعراب فعل مضارع	۷۰
معلوم و مجهول	۸۲
جمله‌ی اسمیه و فعلیه	۸۹
(عوامل مفعول‌به، اغراء و تحذیر)	
نواسخ	۱۰۲
وصف و اضافه	۱۱۳
توابع	۱۲۲
اعداد	۱۲۹
نسبت و تصغیر	۱۳۴

منصوبات

مفعول مطلق	۱۳۸
مفعول‌له	۱۴۶
مفعول‌فیه	۱۵۰
حال	۱۵۶
تمیز	۱۶۵

منادا	۱۷۳
مستثنی	۱۸۰
مدح و ذم	۱۸۸
اسلوب تعجب	۱۹۲
اسالیب جمله	۱۹۶

بلاغت

معانی (تأکید و انحصار)	۱۹۹
بیان (تشبیه)	۲۰۵
بدیع (جناس، سجع، طباق)	۲۱۲

معنا

ترجمه و تعریب	۲۲۰
مفهوم	۲۸۹
درک مطلب	۲۹۷

تجزیه و ترکیب

اعراب‌گذاری (التشکیل)	۳۲۷
تجزیه و ترکیب	۳۴۳
(الاعراب و التحلیل الصرفی)	

آزمون‌های جامع

آزمون جامع ۱	۳۶۱
آزمون جامع ۲	۳۶۸
آزمون جامع ۳	۳۷۳
آزمون جامع ۴	۳۷۹
آزمون جامع ۵	۳۸۵

عربی در یک نگاه	۳۹۰
-----------------	-----

یادآوری

داوطلبان گرامی!
در این بخش به
عنوان یادآوری به بررسی
پیش‌نیازها و مقدمات پرداخته‌ایم.
این نکات در سایر مباحث نقشی
پایه‌ای و بسیار مهم دارند.

فعل‌ها در زبان عربی دارای ۱۴ صیغه هستند که نشان‌دهنده‌ی شخص (غائب، مخاطب، متکلم) و جنسیت (مذکر، مؤنث) و تعداد افراد انجام‌دهنده‌ی فعل می‌باشند.
این ۱۴ صیغه به سه گروه غائب، مخاطب و متکلم تقسیم می‌شوند که به ترتیب دارای ۶، ۶ و ۲ صیغه هستند. هر کدام از ۶ صیغه‌ی غائب و مخاطب نشان‌دهنده‌ی تعداد و جنسیت منحصر به فرد خود هستند:

شماره‌ی صیغه	نام صیغه	ضمایر منفصل رفعی	نصبی و جری	ضمایر متصل	مفهوم آن	ضمیر متصل رفعی (به آخر فعل می‌چسبند)	منفصل نصبی
۱	لِلغَائِبِ	هُوَ	هُ	مفرد مذکر غائب	مفرد مذکر غائب	—	إِيَّاهُ
۲	لِلغَائِبَيْنِ	هُمَا	هُمَا	مثنای مذکر غائب	مثنای مذکر غائب	اِ	إِيَّاهُمَا
۳	لِلغَائِبِينَ	هُمْ	هُمْ	جمع مذکر غائب	جمع مذکر غائب	و	إِيَّاهُمْ
۴	لِلغَائِبَةِ	هِيَ	هَا	مفرد مؤنث غائب	مفرد مؤنث غائب	—	إِيَّاهَا
۵	لِلغَائِبَتَيْنِ	هُمَا	هُمَا	مثنای مؤنث غائب	مثنای مؤنث غائب	اِ	إِيَّاهُمَا
۶	لِلغَائِبَاتِ	هُنَّ	هُنَّ	جمع مؤنث غائب	جمع مؤنث غائب	نَ	إِيَّاهُنَّ
۷	لِلْمُخَاطَبِ	أَنْتَ	كَ	مفرد مذکر مخاطب	مفرد مذکر مخاطب	تَ	إِيَّاكَ
۸	لِلْمُخَاطَبَيْنِ	أَنْتُمَا	كُما	مثنای مذکر مخاطب	مثنای مذکر مخاطب	تُما	إِيَّاكُمَا
۹	لِلْمُخَاطَبِينَ	أَنْتُمْ	كُم	جمع مذکر مخاطب	جمع مذکر مخاطب	تُم	إِيَّاكُمْ
۱۰	لِلْمُخَاطَبَةِ	أَنْتِ	كِ	مفرد مؤنث مخاطب	مفرد مؤنث مخاطب	تِ	إِيَّاكِ
۱۱	لِلْمُخَاطَبَتَيْنِ	أَنْتُمَا	كُما	مثنای مؤنث مخاطب	مثنای مؤنث مخاطب	تُما	إِيَّاكُمَا
۱۲	لِلْمُخَاطَبَاتِ	أَنْتُنَّ	كُنَّ	جمع مؤنث مخاطب	جمع مؤنث مخاطب	تُنَّ	إِيَّاكُنَّ
۱۳	لِلْمَتَكَلِّمِ وَحْدَهُ	أَنَا	ي	مفرد متکلم (مذکر و مؤنث)	مفرد متکلم (مذکر و مؤنث)	تُ	إِيَّايَ
۱۴	لِلْمَتَكَلِّمِ مَعَ الْغَيْرِ	نَحْنُ	نَا	مثنی و یا جمع متکلم (مذکر و مؤنث)	مثنی و یا جمع متکلم (مذکر و مؤنث)	نا	إِيَّانَا

علامت‌های شناخت فعل

- ۱ ضمیر «ت» در پایان فعل ماضی صَبَرْتُ - صَبَرْتَ - صَبَرْتُ
- ۲ تاء تأنیث ساکن در پایان فعل ماضی كَتَبْتُ - نَصَرْتُ
- ۳ ضمیر مخاطب «ی» در فعل مضارع و امر كَتَبْتَ - تَكْتَبِينَ - اِذْهَبِي
- ۴ نون تأکید: ۱ ثقیله (با تشدید) تَذْهَبُنَّ ۲ خفیفه (بدون تشدید) تَذْهَبْنَ
- ۵ اگر حروف «قد، لم، سوف، لما، لن» قبل از کلمه‌ای بیایند، آن کلمه، فعل است.
قد ذَهَبَ - سِذْهَبُ - سوف ينصرُ - لن أقرأ - لما جاء - لما يذهب

فعل از نظر زمان

ماضی ۱۴ صیغه	}
مضارع ۱۴ صیغه	
امر ۶ صیغه	

- شیوه‌ی ساختن فعل امر
- ۱ حذف حرف مضارع از ابتدای فعل
 - ۲ ساکن نمودن حرف آخر فعل
 - ۳ آوردن همزه در ابتدای فعل
- در ثلاثی مجرد:
- اگر عین الفعل ُ داشت همزه
نیز با ضمه می‌آید.
- اگر عین الفعل ِ یا َ داشت
همزه با کسره می‌آید.

مثال: تَذْهَبُ ← حذف حرف مضارع → ذَهَبُ ← ساکن کردن انتها → ذَهَبُ ← آوردن همزه‌ی متناسب → اِذْهَبُ

مثال: تَكْتُبُ ← حذف حرف مضارع → كَتَبُ ← ساکن کردن انتها → كَتَبُ ← آوردن همزه‌ی متناسب → اُكْتُبُ

ثلاثی مجرد → اولین صیغه‌ی ماضی آن از سه حرف اصلی تشکیل شده است.

مثال: ذَهَبَ، سَمِعَ، عَمِلْتُ، رَجَعُوا

ثلاثی مزید → در اولین صیغه‌ی ماضی علاوه بر سه حرف اصلی یک یا دو یا سه حرف زائد نیز وجود دارد که شامل باب‌های مزید می‌شود.

باب‌های مزید

الماضي	المضارع	الأمر (للمخاطب)	المصدر (الباب)	الحروف الزائدة
أَفْعَلُ	يُفْعِلُ	أَفْعِلْ	إِفْعَالُ	همزة
فَعَّلَ	يُفَعِّلُ	فَعِّلْ	تَفْعِيلُ	تکرار عین الفعل
فَاعِلُ	يُفَاعِلُ	فَاعِلْ	مُفَاعَلَةٌ (فَعَالُ)	الف
تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُلُ	ت - الف
تَفَعَّلَ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلْ	تَفَعُّلُ	ت - تکرار عین الفعل
إِفْتَعَلَ	يِفْتَعِلُ	إِفْتَعِلْ	إِفْتِعَالُ	ا - ت
إِنْفَعَلَ	يِنْفَعِلُ	إِنْفَعِلْ	إِنْفِعَالُ	ا - ن
اسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	اسْتَفْعِلْ	اسْتِفْعَالُ	ا - س - ت

برای پیدا کردن حروف زائد باید به اولین صیغه‌ی ماضی (لغائب) توجه کنیم.

نکات ابواب مزید:

- ۱ مصدر باب «تفعیل» بر وزن «تَفْعِلَة» هم می‌آید. تَبْصِرَة (تبصیر) - تَكْمِلَة (تکمیل)
- ۲ اگر به یک فعل یا مصدر برخورد کردید که حرف دوم آن «ن» و حرف سوم آن «ت» بود و شک کردید که این کلمه در باب «افتعال» است یا باب «انفعال» دقت کنید که این کلمه در باب «افتعال» است، مانند نمونه‌های مقابل: إنتقام - إنتشار - إنتساب - إنتقال - إنتظار
- صیغه‌های ۲، ۳ و ۶ در حالت ماضی و امر در باب‌های «تفاعُل» و «تَفْعُل» کاملاً یکسان صرف می‌شوند که تنها راه تشخیص توجه به جمله است. اگر جمله بر صیغه‌ی مخاطب دلالت کرد، فعل موردنظر امر است و اگر جمله بیانگر صیغه‌ی غایب بود، فعل موردنظر ماضی می‌باشد.
- تَقَدَّمَا: ۱- للغائبین از ماضی ۲- للمخاطبین از امر / تَقَدَّمُوا: ۱- للغائبین از ماضی ۲- للمخاطبین از امر
- ۳ اصولاً سایر فعل‌های ثلاثی مزید در حالت ماضی و امر در بیش‌تر باب‌ها دارای تشابه هستند، لذا به عنوان قاعده‌ای کلی بدانید که اگر عین‌الفعل فتحه داشت، فعل موردنظر ماضی و اگر عین‌الفعل کسره است، فعل موردنظر امر می‌باشد.
- (دقت کنید که دو باب «تَفْعُل» و «تفاعُل» کاملاً یکسان بودند و در ماضی و امر عین‌الفعل آن‌ها فتحه داشت.)
- كَرَّم (ماضی) □ كَرَّم (امر) / اسْتَخْرَجَ (ماضی) □ اسْتَخْرَجَ (امر) / جَاهَدَ (ماضی) □ جَاهَدَ (امر)

اوزان رباعی مجزء

الماضي	المضارع	الأمر (للمخاطب)	المصدر (الباب)
فَعَلَّ	يُفَعِّلُ	فَعِّلْ	فَعْلَلَة (فِعْلَال)
زَلَزَلَ	يُزَلْزِلُ	زَلِّزْ	زَلَزَلَة (زِلْزَال)

موصول: اسمی است که دو کلمه یا دو جمله را به هم وصل می‌کند و معنای آن توسط عبارت بعد کامل می‌شود.

مفرد	مثنی	جمع
الَّذِي	الَّذَانِ (الَّذَيْنِ)	الَّذِينَ
الَّتِي	الَّتَانِ (الَّتَيْنِ)	الَّتَاتِي (الَّلَوَاتِي)
مَنْ		
مَا		

صله‌ی موصول: جمله یا شبه‌جمله‌ای است که بعد از اسم موصول می‌آید و ابهام آن را برطرف می‌کند؛

مانند: رَأَيْتُ الْمَعْلَمَ الَّذِي كَانَ حَازِقًا فِي عَمَلِهِ.

موصول صله‌ی موصول

حروف: حروف در یک تقسیم‌بندی کلی به دو دسته‌ی عامل و غیرعامل تقسیم می‌شوند.

حروف عامل باعث تغییر در اعراب کلمه‌ی بعد از خود می‌شوند، ولی حروف غیرعامل چنین تأثیری را ندارند.

مجموعه کتابهای رشته انسانی

ویژگی های این کتاب

- ◀ مرور کامل عربی
- ◀ دستمبندی مسائل مطرح در آزمون کنکور
- ◀ ارازمی ۵ آزمون جامع جمع بندی
- ◀ مرجع کامل برای دوره عربی در مدت ۲۴ ساعت مفید

انتشارات مهرماه
۶۶۴۰۸۴۰۰-۳
www.mehromah.ir
sms: ۳۰۰۰۷۳۱۳۰

